

ЖИТТЄВО ВАЖЛИВІ ПРАВИЛА ДЛЯ ПРАВОСЛАВНИХ ХРИСТІЯН

ПРО ТАЇНСТВО СВЯТОГО ХРЕЩЕННЯ І МИРОПОМАЗАННЯ

Віруючі православні християни вважають хрещення не просто товариською подією або ритуалом, а духовним відродженням за посередництвом води і Духа. Участь у цій радісній духовній події беруть батьки, які є першими вчителями віри і моралі, першими зразковими постатями віри, яким Всемогутній Господь довірив дар життя (дитину) та хрещений батько/мати (або, за прийнятим у нас звичаєм, хрещені батьки), які також виконують роль зразкових постатей щодо віри і моральності для дитини, яка духовно і тілесно розвивається і дозріває.

Православна Церква взагалі, а Українська Православна Церква зокрема, прославляє дар нового життя і підкреслює його святість і гідність обрядами, що попереджують хрещення, а саме:

- Молитвою подяки, що читається над матір'ю, яка недавно привела на світ дитину. Ця молитва просить Подателя життя зберегти матір від усякого зла. Як належить, цю молитву читають в присутності матері в лікарні або вдома. Не можна недооцінювати моральної користі, що її цими першими відвідинами душпастир здобуває, вона зв'язує родину немовляти з парафіяльною родиною, яка через свого настоятеля радіє немовляткові.
 - Чином найменування. Цей обряд, на зразок найменування Господнього, що відбулося на восьмий день після народження, звичайно відправляється на восьмий день після народження дитини. Під час цього на чоло, губи і груди немовляти кладеться знамення хреста, і йому надається ім'я православного святого чи святої. Цей чин належить довершувати у притворі церкви, але він може бути і в домі батьків. Знову ж таки – відбувається ця урочистість в присутності батьків, членів родини і парафіяльної родини. Він служить для зміцнення нашого відношення до Христа та підкреслює наше ототожнення з Ним, духовне ототожнення дитинки з небесним покровителем, ім'я якого вона носитиме.
 - Якщо можливо, у сороковий день після народження, на зразок внесення в храм немовляти Ісуса, відбувається повернення матері до активного життя в духовній громаді та хрещення, постриження, внесення і перше причастя немовляти. Після цього немовля, тепер уже дитина Царства Божого і повноправний член Церкви Христової, приймається з радістю і вдячністю до церковної громади – парафії, члени якої також зобов'язані бути для дитини зразками і вчителями віри, вірності, моральності і чеснот.
- При цьому слід пригадати настоятелям та членам парафіяльних громад такі правила хрещення, що зобов'язують усіх. Хрещений батько дитини чи хрещена мати мусить бути православним християнином та членом парафії, який виконує свої зобов'язання щодо неї. Бо ж якраз він відрікається в імені похресника сатани та виголошує "Вірую".
- Привілей виконання святого покликання – бути хрещеним батьком або матір'ю - не дозволяється особі, яку відлучено від Церкви, яка одружена не з православним або одруження якої Православна Церква не благословила; а також тому, хто не належить до якоїсь православної парафії.

Тому що правила вимагають лише одного кума (хрещеного батька для хлопця і хрещену матір для дівчинки), але за звичаєм прийнято мати двох, то цей “другорядний” кум чи кума не мусять бути православними, але мусять бути християнами, охрещеними водою в ім'я Отця, Сина і Святого Духа.

Духовне споріднення, що утворюється при хрещенні, забороняє хрещеним батькам одружуватися із своїми похресниками чи з їхніми батьками.

При звичайних обставинах місцем хрещення повинна бути парафіяльна церква.

Хрещення може відбуватись коли-небудь, навіть у дні, визначені для посту і покути, але хрестильну гостину, що була б всупереч настроєві таких днів, звичайно відкладають на пізніше.

Як свідчить св. Літургія Православної Церкви, такі дні вважаються відповідними для хрещення: Лазарева субота, Велика субота, Великдень, Різдво Христове і святе Водохрещення. Також пригадуємо всім, хто запрошений три-мати до хрещення дитину, рідних або приятелів, що вони цим самим беруть відповідальність великої ваги, якою не можна легковажити. Традиційно вважається гріхом відмовитись від такої честі, коли когось просять, але краще відмовитись, якщо людина не відчуває чесного зобов'язання до Христа і до Його Церкви і не готова давати своєму похреснику духовний провід на протязі всього життя.

Як хрещений батько або мати, ви зобов'язані молитись щоденно за свою духовну дитину і виховувати її у вірі, підготовляючи до дня першої сповіді та до інших духовних стовпів на шляху життя православного християнина.

ПРО ТАЇНСТВО СВЯТОГО ШЛЮБУ – ВІНЧАННЯ

Господь наш своєю присутністю на весільній гостині в Кані Галилейській, де вчинив своє перше чудо, показав, що вважає одруження за почесний стан. Таїнство вінчання вважається дійсним лише тоді, коли воно відбувається у Православній Церкві.

Коли партнери належать до того самого віровизнання, це дуже сприяє їхньому гармонійному співжиттю та вихованню дітей, яких Господь може в майбутньому довірити їх опіці, як першим учи-телям і зразкам у вірі. Тому Православна Церква заохочує своїх вірних одружуватись з православними християнами. На жаль, дійсність в багатьох країнах, а особливо в США є те, що більшість православних одружується з членами інших громад. Такі подружжя Церква благословляє, якщо наречені докажуть настоятелю своє розуміння загрози труднощів, що можуть постати в мішаних подружжях, та свою готовність дотримуватись православних традицій у подружньому і родинному житті.

Ще перед розпочаттям всяких приготувань бажаючі одружитись повинні відбутися нараду з отцем настоятелем, повідомити про свої наміри і порадитись з ним про потреби консультацій щодо церковних правил, які належать до вінчання, і визначити день і час здійснення цього таїнства. Настоятель повинен пояснити нареченим, щоб вони добре зрозуміли значення одруження і якими є християнські обов'язки чоловіка і жінки.

Настоятель, перевіривши наміри наречених, мусить переконатися, що:

- немає перешкод для здійснення таїнства шлюбу;
- обоє молодят належно охрещені;
- ні один з партнерів не одружений;
- у випадку, якщо один з них розведений, представлено потрібні документи і пояснення;

- у випадку, якщо один або й обоє вдівці, представлено метрику смерті;
- у випадку, якщо один з них не належить до його парафії, йому дано посвідку від настоятеля, до якої належить, про добрий стан членства;
- що існує дозвіл (Marriage license), виданий цивільною владою;
- що хоч одна людина з-поміж дружок або дружбів є православного віровизнання і буде свідком цього таїнства, і що всі дружки і дружби охрещені християни.
- При виняткових обставинах слід дотримуватись таких правил:
- у випадку, якщо один з партнерів розведений, настоятель мусить отримати дозвіл здійснити таїнство шлюбу від правлячого архієрея, подавши йому потрібні інформації та зробивши свою рекомендацію на засаді обізнання з ситуацією;
- якщо молодята були попередньо одружені, таїнство шлюбу здійснюється за чином для другошлюбних;
- у випадку одруження православного з неправославним таїнство мусить бути здійснене у православній церкві православним священиком за православним обрядом;
- ні в якому разі не можна здійснювати таїнство шлюбу православному з нехристиянкою;
- звичайно, вінчати повинен настоятель парафії, в якій вінчання відбувається. Якщо бажано, щоб священик з іншої православної парафії або з іншої православної юрисдикції, яка є в молитовному поєднанні з УПЦерквою, брав участь у вінчанні, його мусить запросити настоятель.
- Коли православні християни одружуються поза православною церквою і перебувають у такому стані, то вважається, що вони відділили себе від Церкви. Вони не можуть приймати таїнства, включно з св. причастям, і не сміють бути хрещеними батьками ані свідками подружнього вінчання.

Не повинні одружуватись споріднені особи, а саме:

- батьки з своїми дітьми, онуками, правнуками;
- брати з сестрами;
- швагри (шурини), напр., брат жінки з сестрою чоловіка;
- тітки і дядьки з племінниками і племінницями;
- двоюрідні сестри з двоюрідними братами;
- названі батьки з названими дітьми;
- названі діти з рідними дітьми своїх названих батьків;
- хрещені батьки з своїми похресниками і хрещені батьки з батьками похресників (себто з кумами).

ПРО ТАЇНСТВО ПОКАЯННЯ

Господь наш поклав початок таїнству св. покаяння/сповіді, коли сказав ученикам: “Кому відпустите гріхи, будуть відпущені їм, а кому залишите, залишаться” (Іоан.20, 23). Архієрей Православної Церкви, як один з наслідків апостолів, уповноважує священика настоятеля парафії приймати сповідь довірених його опіці вірних. Дуже важливо, щоб кожний православний християнин мав добрі відносини с своїм отцем сповідником, якого він може собі сам вибрати, у кого йому найлегше сповідатись. Якщо отець-сповідник не являється настоятелем даного парафіянина, то парафіянин зобов'язаний повідомити отця настоятеля про це, щоб той знав, що духовні потреби його парафіяни- на

задовольняються. Кожний настоятель розуміє, що людині потрібно мати духовного сповідника, з яким їй легко спілкуватись.

Ті, які готуються до таїнства покаяння чи сповіді, мусять перед тим задуматись над своїм життям. Сповіддю священику, як представникові Бога і як людині, не можна легковажити, і вона (сповідь) мусить бути щирою і чесною. Православний християнин ніколи не мусить боятися відкрити свою душу духовному ісповіднику чи шукати в нього поради в час труднощів або в час духовної потреби.

ПРО СВЯТЕ ЄЛЕОПОМАЗАННЯ

Православні християни повинні розуміти, що таїнство єлеопомазання недужої людини не є для віруючого християнина “останнім обрядом”. Навпаки, єлеопомазання завершують для зцілення душі і тіла. Душпастир проявляє свою опіку над хворим уділенням йому таїнства святого єлеопомазання, що має свій початок у Святому Письмі – Євангелії від Марка 6:13 і в Соборному посланні св. ап. Якова 6:1.

Щодо уділення цього св. таїнства, треба звернути увагу на таке:

1. Олія, яку вживають, повинна бути чистою оливковою, без жодних додатків.
2. Це св. таїнство уділяється лише тим, хто нездужає.
3. Якщо немає змоги зібрати сімох, як при- писано, священиків, то таїнство може здійснити і один священик.
4. Таїнство єлеопомазання попереджає св. сповідь, а після нього слідує св. причастя – це, якщо недужий в стані таїнство прийняти.
5. Це св. таїнство може відбуватись у церкві, вдома або в лікарні.
6. Таїнство можна здійснювати в любий час, в будь-яку пору року.
7. Це таїнство дозволено уділяти лише православним християнам.
8. Тим, яким загрожує смерть, незалежно від того, в якому стані вони знаходяться, не можна відмовити цього таїнства, якщо вони виявили хоч якусь долю каяття.

ПРО ПОХОРОНИ

За винятком першого дня Пасхи і Різдва Христового, відправляти похорон дозволено кожного дня року. Однак у неділю не прийнято ховати, хіба що існує на це якась поважна причина.

Зовнішньо похорон повинен віддзеркалювати православну традицію читанням псалмів, молитвами і піснеспіннями. Чин похорону довершується, коли православний християнин помре. Його

можна сполучити із св. Літургією, якщо хтось з родини бажає причаститися. Сама служба похорону передає повне зрозуміння таємниці смерті й остаточного призначення людини. Тим, хто оплакує померлого, похоронні молитви, читання і піснеспіння можуть принести значне полегшення.

Звичайно похорон відправляється у церкві, але остаточне рішення за настоятелем, який найкраще знає душу й духовний стан померлого, якщо той був повноправним членом громади. В УПЦ прийнято, щоб труна з тілом покійного під час похорону була відкрита.

Загальне правило таке: якщо труна відкрита в похоронному заведенні, то вона мусить бути відкрита і в церкві.

СЛУЖБИ ЗА СПОКІЙ ДУШІ ПОКІЙНОГО

Померлих можна згадувати при проскомидії і при Великому виході Євхаристійної Літургії на протязі всього року та, при потребі, під час Постових Літургій Ранішосвячених Дарів. Панахиди можна відправляти в церкві або на могилі покійного.

КРЕМАЦІЯ

Православна Церква, пам'ятаючи, що людина створена “на образ і подобу Божу”, а тіло людське є храмом Святого Духа, вважає поховання у гробі за найбільш відповідний спосіб похорону тлінних останків. Церква дотримується тої, одобреної часом, святої традиції, яку практикували за часів Старого, а потім Нового Заповітів і якої дотримувалися громади Ранньої Церкви. Хоч Православна Церква не може і не санкціонує кремацію як норму, вона розуміє, що в більшості випадків кремація не пов'язана з релігійними мотивами. Настоятелям обов'язково треба довести це до відома довірених їхній духовній опіці. Наслідуючи приклад погребіння Господа Ісуса Христа, чин православного похорону мусить бути відправлений в присутності непошкодженого тіла, а тлінні останки мусять бути поховані в запечатаній труні, як того вимагає гідність спочилого, хіба що правлячий архієрей епархії дав дозвіл на інший спосіб.

АБОРТИ

Вважаючи, що людське життя починається з моменту зачаття, і що кожне життя освячене так, як кожна людина, навіть та, що в утробі, є Божою подобою, Церква дивиться на аборти в будь-якій стадії розвитку дитини, як на вбивство невинного життя і вважає його поважним переступом Божого закону.

САМОГУБСТВО

Виходячи з засад, що людське життя від зачаття аж до природної смерті є святим, Православна Церква не одобрляє і ніколи не може одобрити обдумане і навмисне знищення людиною свого власного життя. Церква на це дивиться, як на вбивство, і вважає за поважний переступ Божого Закону.

Коли священнику трапляється ховати самогубця, він повинен під час похорону і після нього потішити і подати духовну допомогу родині покійного. Він мусить ознайомитись з подіями, що призвели до такої трагедії, і передати знайдені ним факти і рекомендацію своєму правлячому архієрею, щоб отримати благословення на православний християнський похорон в місці, яке він вважає за найбільш відповідне і благодійне для тих, що в жалобі.

САМОГУБСТВО ЗА ДОПОМОГОЮ

Православна Церква вважає самогубство за допомогою лікаря (евтаназію) за навмисне вбивство людини, яка критично хвора або фізично чи ментально неповноцінна.

Переконання, що лише Творець усього має право відбирати життя, та що страждання не роблять з нас гірших людей, Православна Церква гостро засуджує акт самогубства за допомогою лікаря чи іншої особи (евтаназію). Де є життя, там є й надія, і у кожній людині, незалежно від її фізичного стану, подоба Божа залишається незмінною.

